

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Franciška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

KARLO KOCJANČIČ, Maribor:

Moje mnenje.

(Dalje.)

Ali je torej »Enakost« upravičena izhajati? Samo radi par načelno važnih vprašanj, ki se opletajo te zadeve, bom dodal še nekaj razlogov, ki govore proti. Čeprav mora biti discipliniranemu sodruhu čisto dovolj, če so jo zanikale naše vrhovne inštanice, opiraje se na pravilnike. Tako upam zadovoljiti tudi one maloštevilne sodruge, ki ne govore o inštancah in pravilnikih nikoli ne da bi pritaknili še besedo »birokratizem«. Očividno govore zato tako, ker še niso pozabili zlatih preteklih časov, ko je smel vsakdo v stranki počenjati, kar je bilo njemu všeč, ko si se mogel imenovati člana, ne da bi bil niti vpisan ali izpolnjeval stranki v prosepah kake dolžnosti. Takih slučajev je bilo dosti — ni čudno potem, če razumejo nekateri še danes socializem v teoriji in še bolj v praksi na zelo lahek način. Veseli moramo biti, da so Trbovlje to lepo idilo končale in da so nam dale zlasti neprecenljiv kamen preizkušnje v točkah svojih statutov s pripombo, da krši svoje zakonike le buržoazija.

K stvari. Kakšne koristi nam je pričakovati, če bo izhajal v mariborskem okrožju list s posebnim ozirom na lokalne interese v tej edini? O, koristi bo več! Prve spadajo pod

točko a: »Enakost« bo pomagala razširati naš tisk in okrepiti naše finance. — To je meni najbolj razvidno iz neke domače vesti v 1. številki tega lista, kjer stoji zapisano, da ga dobe člani KDZ proti članarini namesto »Ljudskega Glasu«, kar so mi potrdili tudi v osebnem razgovoru. To se pravi, da bomo delali agita-

cijo za »Ljudski Glas« tako, da mu pobereimo čim več naročnikov! Odkritosrčno priznam, da me precej žgačka v prstih, ko poginjam pero preko teh vrstic, da bi ne zapisalo katere preveč o vprašanju, kdaj se imenuje med soc. drugače, imeti svoje ljudi za norce. Tudi »Naprej« si bo od »Enakosti« opomogel. Mislím, da sem na prejšnjem mestu dovolj jasno povedal, kakšna pomoč se je nudila glavnemu pokrajinskemu glasilu doslej iz Maribora. Prišlo je tako daleč, da si je moralo uredništvo samo pomagati, da bi moglo slovenskemu mariborskemu proletariatu vsaj nekaj servirati. Nihče se ne sme čuditi, če smo potem morali požirati tukaj očitke iz ust preprostega delavstva, da »Ljubljana« Maribor zanemarija. E, to tvori poglavček zase, in kar se mene tiče, se ne bom dolgo mudil, objaviti ga od prve črke do zadnje pike! Proletariat naj potem sodi. Povem mu pa že danes, da verujem jaz v pomoč »Napreju« s strani odgovornih »nekaterih« prav tako kakor v pomoč »Ljudskemu Glasu«. Že iz čisto stvarnega razloga, ker bi vsak po njih pridobljeni naročnik na »Naprej« pomenil človeka, ki bi se iz lahko umevnih finančnih ozirov ne naročil še na njihov list, že iz tega razloga ne bi mogli s pravo vneto agitirati za dnevnik, dokler bo »Enakost« obstajala. In sodelovati pri »Napreju« bi se jim tudi ne izplačalo, če nočejo, da postane »Enakost« samo vsakotedenska kopija glavnega glasila, vsaj kar se tiče mariborskih lokalnih zadev. V sodelovanju pa vidim jaz edino resnjo pomoč, ki je strankinemu dnevniku potrebna. Še to mimogrede: ker je bilo v poslednjih mesecih nekaj govoric o tem, da ni šlo tudi v »Naprejevem« uredništvu vse po pravici, bi želel, da stopijo oni, ki imajo kaj povedati, z dejanskimi

slučaji na plan. Tako si bomo najpreje pojasnili, koliko je na teh govoricah nesporazumljenja in koliko česa drugega.

Zdaj pa recimo, da bi hoteli izdateljci »Enakosti« v resnici podpirati naš tisk. Teda! bomo imeli v kratkem času isti položaj kakor pred trboveljskim zborom, samo da bi sedaj ne umiral en sam tednik temveč dva. Recimo, da bi vsak izmed obeh tednikov imel polovico toliko naročnikov oziroma razprodaje, kakor jo ima sedaj »Ljudski Glas«. V tem slučaju ne bo kril ne eden ne drugi svojih izdatkov, kar je na prvi pogled čisto jasno za vsakega, ki pozna naše razmere in ki zna trezno obrniti oči na ogromne tiskarniške stroške.

»Pridobili bomo novih naročnikov!« Prijatelji, kdor mi pride s tako sijajno idejo, mu porečem, da ne zna niti abecede o tem, kako težko je razširiti list v današnjih razmerah ko nima večina delavstva denarja niti za sol. Kar pa je proletariata, ki bi lahko dal od tistega, kar zapravi za čisto nepotrebne in celo škodljive »vrednote«, temu bolje situiranemu proletariatu bo treba še precej socialistične vzgoje, predno spozna, da je brez lastnega glasila kladivo brez toporišča. K njegovemu poboljšanju se pač polagoma približujemo, ampak predno bo tako, kakor je želeli nam bosta dva tednika naprtla že toliko primanjkljaja, da se ne bomo mogli več gibati.

»Priskočijo nam naše inštitucije na pomoč!« »Sodruge pozovemo naj darujejo za tiskovni sklad!« A mi smo mislili, da so Trbovlje enkrat za vselej končale s tistim nesocialističnim načinom krpjenja pokvarjenih kotlov s tem, da si izprosjačijo pri revežih, ki sami nič nimajo, še kotlovine! Mislíte, da se proletarske ustanove ne borijo s finančnimi težkoča-

Pismo s Češkega.

(Dalje.)

Drugi dan rano sem jo mahnil na Zvezo konsumnih društev, kjer me je njen predsednik sodrug A. Jirasek, senator, nad vse ljubeznivo sprejel. Skoro sva bila v najživahnejšem pogovoru. Podrobnosti bi bile zelo zanimive, toda vzele bi preveč prostora za pismo v političen dnevnik, take stvari spadajo v strokovne liste, torej v našega »Konsumenta« ali kak podoban list. Vendar pa moram kljub temu povedati par števil, da bodo naši sodrugi v domovini spoznali, kako gospodarsko moč ima majhno gospodarstvo priproste-ga delavca, če se organizira v konsume in ti zopet med seboj v Zvezo. Krona vsega dela čeških delavskih društev je »Društveni banka v Pragi«, ki so jo ustanovili pred tremi leti z osnovno glavnico 5 milijonov kron. V pravilih ima določeno, da se ne sme pečati z lastnimi bančnimi posli, temveč da mora posredovati vplačila in izplačila samo v Zvezi včlanjenim

društvom i se le v toliko pečati tudi z valutnimi transakcijami. Ta, na prvi pogled neljuba, omejitev za nadaljni razvoj sili na drugi strani banko, da posveča vso svojo organizatorično moč združnemu gibanju. Intenzivno delo je povzročilo, da ima danes vložnega kapitala čez 40.000.000 čeških kron ali našega denarja malo manj kot pol milijarde. Ta banka do danes ni stopila v zvezo z Zadružno banko v Ljubljani, dasiravno je imela plačila v Jugoslaviji, in sicer iz enostavnega razloga, ker ni vedela, da je v Ljubljani kaka Zadružna banka, ki posluje za slovenske gospodarske delavske zadrüge. Idealno bi bilo takole medsebojno gospodarstvo, morda se sčasoma tudi udejevši.

Naj za danes navedem še nekaj števil iz poročila Zveze za prvo polletje 1922. Včlanjenih društev 1326. Članov 605.498. Prodajalen 1773. Uslužbencev 10.612. Promet 601.000.000 Kč. Deležev 63,5 N., 280 Kč. rezervni fondj 19.870.000 Kč, podporni fondj 5.876.000 Kč, hranilnih vlog 67 milijonov, posojilnih vlog 93 mili-

jonov, dobiček 11 milijonov Kč. Od tega se je dalo: obresti 435.000, rezervnim fondom 3 milijone, podpornim fondom 3 milijone, dobrodelnim namenom 600.000, delavcem vrnilo dva in $\frac{1}{10}$ milijona, remuneraciji uslužbencev pa poldrug milijon čeških kron. Lastni penzijski fond za uslužbence, ki morajo biti tudi v državni zavarovalnici zavarovani, znaša pol milijona čeških kron.

Navedene številke nam jasno povedo, da je nasprotje privatnih trgovcev proti konsumom popolnoma upravičeno. Delavec se ne pusti več od trgovca izkoriščati, radi tega ta jeza. Konsumi delajo z najmanjšimi dobički, malo več kot je potreba, da se krije režija i se dobi kak vinar za morebitne nezgode, a kljub temu povrnejo koncem polleta svojim odjemalcem čez dva milijona kron. Čutiš svojo moč slovenski trpin?

O ogledovanju raznih delavskih naprav poročam drugič.

(Dalje prih.)

mi? Mislite, da tiste, ki imajo nekaj denarja, da ga ne morejo nikjer drugje bolje uporabiti kakor pa za stvar, ki bo čez par tednov zopet potrebovala miloščine? Strokovne organizacije stoje pred dolgotrajnim, ljutim bojem, pri katerem jim bo samim dobrodošel vsak belič, da ohranijo delavcu še tisti bori kos kruha, ki ga ima. Konzumi — povejmo si enkrat odkrito — nimajo pravice odtegovati od svojih fondov niti vinarja v namene, ki niso krvavo nujni in ki se ne tičejo neposredno njih. Ista je z drugimi proletarskimi inštitucijami. Vsaka se nahaja v težkem boju, da ohrani sebe in da čimprej zgradi temelj, na katerem ne bo več nevarnosti, da ji spodrsne. Strankin zbor, ki se je vršil ob času, ko so bile življenske razmere vendar nekoliko boljše, strankin zbor je že to sprevidel in določil, da se mora tudi politična organizacija z vsem svojim živeti od sebe, ker čim manj bo odvisna od pomoči drugih organizacij, tem preje bo celotno gibanje postavljeno na jekleno zdrave noge. Vsak vinar naj se izda le za najpotrebnejše stvari. A dokler je boljše, da izideta dva listavenem kakor pa trije posebe, in dokler je veliko boljši uspeh zagotovljen, če store vse organizacije do dveh v enem svojo dolžnost, dotlej je tretji list najčistejša nepotrebost! Glede tiskovnih skladov, na katere se izdajatelji »Enakosti« tudi zanašajo: Z delavstvom je še slabše kot pa z organizacijami. Tudi od nje ne smemo zahtevati izrednih izdatkov, dokler bomo čisto dobro izhajali, če ga naučimo rednih. Tega pa delavstva še nismo — to je posledica miloščinarske morale zlatih časov! Delavec še danes ne ve, da je to njegova krvava dolžnost, kar je bilo prej več ali manj njegova prosta volja. Sicer pa privoščim vsakomur, da napravi poskus, koliko donašajo danes med proletariatom zbirke za reči, o katerih nujni potrebi ga ne morete prepričati! Moje mnenje je tako, da živi danes od tiskovnih skladov samo en list na Slovenskem, a še teh skladov ne žrtvuje kaka masa, temveč jih pobira med sabo kopic ljudi, ki ta list iz jeze piše in bere, ljudi, ki ne poznajo ravno stiske. A še za ta list ne vem, če niso zadaj drugačni fondi. (Konec prih.)

Politične vesti.

+ **Belgrajska vlada** je prekrstila 18. pešpolk, ki je doslej nosil ime kraljeviča Jurija, v »suvoborski puk«.

+ **Iz Kotorja** poročajo o izvozu 35.000 kilogramov srebra, ki so ga prodali Wranglovci Angležem. Angleški parobrod »Pola« je prišel že 15. t. m. po srebro ter ga je odpeljal s seboj. Srebro je bilo lastnina »Petrogradske založne banke« in se je nahajalo že od leta 1920. v Kotorju! Wranglovci, ki so ga čuvali, so uganjali v Kotorju neverjetne orgule. Zanimivo je le to, da poročajo šele sedaj o njih!

+ **Porcelanska industrija v severnem delu Češke** preživlja hudo krizo. Tvorнице so dosedaj odpustile okoli 13.000 delavcev, medtem ko dela nad 20.000 delavcev le dvakrat ali trikrat na teden. Strokovne organizacije so se že obrnile na vlado ter zahtevale hitro pomoč.

+ **Madžarska** je mobilizirala letnik 1899., 1900. in 1901.

+ **V Salgu Taranu na Madžarskem** stavka 40.000 rudarjev. Vlada je nastopila proti stavkajočim z ostrimi naredbami, ker jih dolži skrivnostnih političnih mahinacij. (Čisto po belgrajskem receptu. — Opomba ured.)

+ **Iz Batuna** poročajo, da niso mogle sovjetske čete ubiti Enver pašo, ker je

dotičnega dne predsedoval konferenci, ki je razpravljal o političnem položaju. Enver paša, da še vedno živi.

+ **V Rusiji** so že zopet na dnevnem redu številne aretacije voditeljev ruske inteligence.

+ **Kongres sovjetskih cerkev** je odobrila več sprememb, ki so se dogodile po reorganizaciji ruske cerkve. Antonina so imenovali za metropolita v Moskvi, Tudokina pa za metropolita v Nižem Novgorodu. Razrešili pa so od dolžnosti 7 vladik zaradi »protirevolucionarnega mišljenja«.

+ **V Havru** stavkajo pristaniški delavci, ki so prisilili do stavke tudi osebje cestne električne železnice.

+ **Na Irskem** so ustrelili iz zasede šefa provizorične vlade, Mihaela Collinsa.

+ **Brazilska provinca Rio Grande** je prekinila svoje zveze z centralno vlado ter proglasila svojo neodvisnost.

+ **Na Japonskem** so pričeli z demobilizacijo vojnega brodograja. Tako je vsaj sporočilo svetu ministristvo japonske mornarice.

Dnevne vesti.

Kralj in kraljica v Marienbadu. Iz inozemskih listov pred 14. t. m. posnemamo: »Srbska kraljeva dvojica, — tako pišejo doslovno in sicer, kakor pravijo sami, na podlagi poročil iz Beograda — bo dospela dne 14. avgusta v Marienbad. Stanovala bo v znanem hotelu Weimar v onih apartementih, v katerih je bival svojčas angleški kralj Edvard in ki se jih prišteva najlepšim v celem Marienbadu. Meublement je še ravno isti, katerega je rabil »King Edward VII.« Poslopje starodavno, patriarhalno — gosposko, ekskluzivnega značaja, ter je obstojalo že leta 1822, ko se je mudil v Marienbadu nemški pesniški velikan Goethe, ki je stanoval v ravno istih prostorih. Za spomin na to bivanje visi v salonu še danes izvrstnen portret znane Goethejeve ljubimke Ulrike von Levetzow, kateri je posvetil pesem: »Trilogie der Leidenschaft«. Za »srbsko« kraljevo dvojico s spremstvom rezervirano je 20, — (reci in beri dvajset, (Opomba uredništva.) — sob. Varnostno službo pri kraljevi dvojici bo opravljalo 20, posebno izbranih policijskih organov (uradnikov, stražnikov, agentov) pod vodstvom visokega policijskega funkcionarja praškega policijskega ravnateljstva, ki so že dospeli v Marienbad iz Prage.« (Komentar je nepotreben, posebno še zaradi tega, ker so nam že dvakrat zaporedoma zaplenili »Naprej« zaradi čisto nedolžnih člankov, v katerih smo grajali vladno postopanje. Živimo v dobi najhujšega terorja. Opomba ured.)

Za smeh in kratek čas. Bralci naj nam oprostite če jim bomo v bližnjem času postregli še večkrat s smešnicami, ki spadajo v humoristične revije, kakor so na primer »Nos«, »Koprive«, ali pa »Čuk na palci«.

Zanimiv popravek. Prejeli smo sledeči »popravek«, ki ga objavljamo v celoti z napakami vred: »Na roke odgovornega urednika g. Antona Podbevšek. — Na podlagi § 19. zakona z dne 15. oktobra 1868. drž. zak. št. 142 pozivljam, da priobčite z ozirom na navedbe »Napreja« z dne 20. avgusta 1922, št. 186 na uvodni strani v uvodnem članku »Jutru« na istem mestu, z enakimi črkami, pod enakim naslovom v zakonitem roku sledeči stvarni popravek: Ni res, da hodim podpisani povsod po svetu prodajati svoja odkritja iz bolniške blagajne, marveč je res, da ne hodim povsod po svetu in da še nisem šel nikamor prodajati svojih odkritij iz bolniške blagajne — Ljubljana, dne 21. avgusta 1922. — Fran Majcen.

Pomagajte našim slepcem! Pri vsaki čaši čaja prispevate Zavodu slepcev v Sloveniji, ako uporabljate »Silvija« čaj. Vsaka gospodinja prispeva našim revežem ako uporablja »Silvija« pecilni prašek, vanilin sladkor in dišave. Zahtevajte torej v vsaki trgovini »Silvija« čaj in »Sil-

vija« izdelke. Cena konkurenčna, blago garantirano čisto.

V predoru pri Stalacu je prišlo do trčenja vlakov. Lokomotive in več vozov je popolnoma razrušenih. Ponesrečilo se je več ljudi.

Na Dunaju znaša škoda, ki so jo povzročili delavci, katere so nahuskali hujšakači z lažnjivimi poročili, okoli 100 milijonov avstrijskih kron.

Iz Londona poroča, da se je potopil čilski parnik »Clara« z vsemi potniki vred.

Ljubljana.

Družabni in zabavni večer priredi v nedeljo, dne 27. t. m. ob 16. v hotelu »Tivoli« podružnica Zveze grafičnih delavcev v Ljubljani s sodelovanjem godbe dravske divizije in tipografskega pevskega društva »Sloga« iz Zagreba. Gostje dobro došli. Vstop prost.

Zdravniška služba pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Odbor zveze blagajničnih zdravnikov je imel dne 11. t. m. sejo. Za okrožni urad se je seje udeležil šef-zdravnik dr. Bleiweis, zdravnike mariborske oblasti je zastopal okrožni zdravnik dr. Tavčar. Med zastopnikom O. u. in Z. B. Z. se je dogovoril glede kolektivne pogodbe sporazum. Nova pogodba bo temeljila na sledečih principih: 1. Splošna določila ostanejo v bistvu taka kakor jih je predlagala Z. B. Z. 2. Vožarinski pavšal se povzviša za 100%, honorar za obiske pa ostane dose-danji. 3. Glede mesečnega pavšala se po zagrebškem vzorcu upelje 20 skupin, v katerih se znižuje mesečni pavšal po številu nakazanih zavarovancev od 150% do 7%. Zdravniku, ki ima nakazanih do 30 članov se zviša pavšal do 150% itd. Nova pogodba bo v prvi vrsti ščitila okrožne zdravnike, ki imajo manjše število zavarovancev. 4. Honorar za posebna zdravniška opravila se zviša za 100%. 5. Za male obveze se določi honorar po 10 Din. Za večje obveze na trupu in okončinah iz mavca bo znašala odškodnina 50 Din. 6. Novi prejemki zdravnikov se bodo izplačevali od 1. julija 1922 dalje. O novi pogodbi bo še razpravljala Upravni odbor okrožnega urada v Ljubljani, odbor briti jo bo pa moral Središnji urad v Zagrebu.

III. redni občni zbor slov. pevskega društva »Krakovo-Trnovo se bo vršil dne 3. septembra 1922 ob 10. dopoldne v gostilniških prostorih g. Mateja Sokliča. Pred konjušnico z običajnim dnevnim redom.

Državna borza dela (posredovalnica za delo) v Ljubljani ponovno naznanja, da se odslej naprej nahaja v pritličju mestnega magistrata, nasproti Zglaševalnega urada na Mestnem trgu, na kar se p. n. delodajalci in delojemalci opozarjajo. Uraduje vsak dan izvzemši nedeli in praznikov od 8. ure zjutraj do 14. popoldne.

Tržnina, uvoznina. Z dnem 28. t. m. prične mestna občina ljubljanska pobirati novi davščinski, t. j. tržnino in uvoznino. Tržnino morajo plačevati vsi producenti, sploh vsak, kdor postavi na javnem prostoru, v barakah, lopah, na stojnicah, itd. svoje blago na prodajo. Tržnina znaša za vsako stojnico, barake, lope itd. od prostora od 5 m² Din 1, do 10 m² Din 2, nad 10 m² Din 3 za vsaki dan. Od male perutnine se bo pobiralo Din —,25, od velike perutnine pa Din —,50 za vsako glavo. Za drugo blago znaša tarifa pri jerbashih, košarah Din —,25, pri ročnih vozičkih Din —,50, pri vozovih z enim konjem Din 1, pri vozovih z dvema konjema Din 2. **Uvoznina** se bo pobirala od vsega blaga, ki se uvažva v mesto. Blago v teži do 50 kg je uvoznine prosto. Pri teži nad 50 kg bo plačati: do 500 kg od živil Din 1, od drugega blaga Din 3. Od 1000 kg od živil, Din 1,50, od drugega blaga Din 5. Od 2000 kg od živil Din 2, od drugega blaga Din 8. Od 2500 kg od živil Din 2,50, od drugega blaga Din 12. Od 3500 kg od živil Din 3, od drugega blaga Din 24. Od vagona od živil Din 10, od drugega blaga Din

60. Vsak avtomobil, osebni in tovorni, plača ob vstopu v mesto Din 2, če pa je naložen, plača uvoznino po predstoječi tarifi.

Celje

Kriza Zupančevega gardista v celjski cinkarni. Vsi naši cinkarniški delavci poznajo gosp. Rajniša. Višja oseba, iste stranke kot gospod predstojnik, »ko pa je dimnik pozidal postrani«, jo je potegnil. Mogoče je bil užaljen ker je moral delati, mogoče mu pa je šel neuspeh v organiziranju Zupančeve delavske stranke k srca. Izjavil je, da gre daleč v Srbijo, da se izogne neljubim prilikam. Obilo sreče. Za njim bodo tokali g. Zupanc, g. predstojnik in gospodje v Strossmayerjevi ulici, za katere je bil gospod Rajniš s tremi člani neprecenljiva vrednost. Če bi bil g. Kukovec v Celju, bi mu priredil banket.

Poljske tatvine. Vsi vprek se pritožujejo, da jim na polju silno kradejo. Dobili so že več takih nečednih hajduških eksemplarjev. Pozivljamo vse sodruge, kateri imajo polja, da pazijo na svoje blago in proti tatovom energično postopajo. Grda je tatvina, še grša pa je, če kradejo na polju delavcev, kateri itak nimajo kaj jesti.

Narodno-socialistični shod se bo vršil v soboto ob pol 8, zvečer v »Narodnem domu«. Kdor hoče, naj gre poslušat poslanca Deržiča, naj pride, pa bo videl bedastočo nacionalističnega socializma. V Celju so znani kot veliki pajdaši lažidemokratov iz Strossmayerjeve ulice, ki zajedno tako dobro vladajo občino, da se je njih uslužbenec obesil. Toliko, da jim napravimo reklamo, ker bo sicer dvorana prazna.

G. Bizjak specialist za zakonodajo študira, ker bo najbrže zasedel neko stoličico v Ljubljani. Če je v obrti tanka, je iskati zasluzka drugod. Nekdo mu je rekel »Farbenwechsler«. Mi pa trdimo, da to ni res, ker je še vedno dober demokrat.

Kršitelji obrtnega zakona s pomočjo obrtnih zadrug pred očmi oblasti. — Gospod Oto Josek, je postal po enoletni učni dobi naenkrat mojster tapetniške obrti. Obrt pa že izvršuje, ker ne zna — morda se mu tudi ne ljubi — sam delati, si je naročil pomočnika iz Dunaja, da je delal za slovensko obrtno razstavo. Novo pečen mojster je pa zahteval od kvalificiranega pomočnika, da dela 10 ur na dan, češ, da je to v zakonu o zaščiti delavcev zapisano. Ko je pomočnik izjavil, da za 10urno delo za pomočnike ne pozna zakonov, kateri bi določali, da moistro, ki ima 1—2 pomočnika, ni treba nič delati, je gospod Josek ves razburjen nad pomočnikom katerega je zagovarjala tudi Josekova mati, udaril svojo socialno čutečo mater, pomočnika pa izročil policiji, da ga izženejo, ker ni hotel delati 10 ur brez 50% povišanja. Ta gospod Josek pa ima tudi mizarske pomočnike, sam pa je vaienec pod imenom nekega mizarskega mojstra v Celju. No, če bo šlo tako naprej, bo postal še mizarski mojster. — Poleg domačih izdelkov ima vse polno tujezemskega blaga. No, gospod Bizjak, zastopnik obrtnikov, ali ste še zmiraj pri referatu bolniške blagajne zaposleni, da ne vidite, kako se obrtni zakon krši, s čimer se dela maloobrtnikom velika vnebožja krivica?

Maribor.

III. umetniška razstava kluba »Grohar« v Mariboru. Mladi agilni slovenski umetniški klub »Grohar« v Mariboru priredi od 8. do 17. septembra, o priliki Pokrajinske obrtne razstave in v zvezi z njo, svojo III. umetniško razstavo v telovadnici dekliške ljudske in meščanske šole v Cankarjevi ulici v Mariboru. Razstave se udeležijo okrog 15 umetnikov iz Maribora in Maribor-

ske oblasti, tako da bo nudila v vsakem oziru popolni vpogled v stanje upodablajoče umetnosti v našem severnem ozemlju. Priporočati bi bilo, da bi se za to važno kulturno prireditve ob meji zanimala tudi širša jugoslovenska javnost ter jo posetila v čim lepšem številu.

WRANGLOVA SOLDATESKA V JUGOSLAVIJI.

Iz Gornje Radgone smo prejeli sledeči dopis: »Wranglovska svojat je zblaznela. Ni dolgo, kar se je zgodil obžalovanja vredni slučaj v Gornji Radgoni, da je Wranglovec ustrelil posestnika Kocbeka. Za tem dogodkom se množijo škandali po vrsti. Pri Sv. Ani na Ajgnu (Prekmurje) je pijani ruski kapetan ustrelil nekega domačina posestnika. Kapetana so sicer spravili v zapor — navadno pa takim zločincem ne skrivajo lasu. V nedeljo, 20. t. m. zvečer je šla proletarska družina s sprehoda domov. Naenkrat so pridrveli trije Wranglovci za njo in ji hoteli iztrgati kakih 19 let staro dekle in jo odvesti. To se jim slučajno ni posrečilo, toda to je Wranglovce tako raztogotilo, da so stekli za to družino na stanovanje. Tu so začeli mlatiti in zbadati z bajoneti po vratih, da so vrata popolnoma demolirali. Pri tem je zadobil Peter Smodiš, ko je tiščal vrata iz notranje strani dva vbodljaja na desno roko. Njegova žena pa ravno tako dva vbodljaja na desno roko in udarec na desnna rebra. Na veliko klicanje in kričanje so vendar pritekli ljudje, ki so surove nasilneže pognali.

(Nujno pozivljamo oblasti, naj rešijo obmeine kraje pred pritepenimi Wranglovimi tolpami, ker bo ljudstvo sicer prisiljeno izvajati posledice. Uredništvo našega lista je dobilo že več dopisov s podobno vsebino. Ljudstvo je nenavadno razburjeno in se kaj hitro lahko zgodi, da bo prišlo v nasprotnem slučaju do krvoprelitja, katerega bodo krivi merodajni krogi sami, ki so gluhi in slepi na vse priložbe. — Opomba ured.)

Moskovska krvava sodba.

Inozemska delegacija socialno revolucionarne stranke pozivlja nemško delavstvo za njegovo pomoč:

»Sodna komedija, ki jo je začela boljševiška vlada dne 8. junija v Moskvi, se je končala dne 7. avgusta s sledečim rezultatom: od 22 obtoženec je bilo 12 na smrt obsojenih.

Boljševiška vlada je potrdila obsodbo. Odgodila pa je njeno izvršitev pod tem pogojem, da preneha socialno revolucionarna stranka s svojim delovanjem proti sovjetski vladi, ki je izjavila, da bo dala obsojence takoj ustreliti, čim se začne socialno revolucionarna stranka zopet bojevati proti njej.

Nemško delavstvo, ki se v obilni meri zanimala za rusko revolucijo in ki je že protestiralo proti temu sramotnemu sodišču, mora sodbo tega tribunala pravilno ceniti.

Razprava je trajala dva meseca; boljševikom se ni posrečilo zmotiti delavce, kljub temu, da se je zato prizadevalo sodišče, ki je dobilo od vlade najstrožja naročila. Obe socialistični internacionali, internacionala strokovnih zvez, socialistične stranke in strokovne zveze celega sveta so protestirali proti tej sramotni sodni komediji. Najodločnejši zastopniki delavcev celega sveta, zastopniki znanosti, umetnosti in književnosti so se zgražali nad moskovsko razpravo in njenimi rabljji.

Na celeni svetu so se ljudje strinjali s tem, da so obtoženi socialni revolucionarji boritelji za revolucijo in za osvoboditev ruskega naroda. Vsi so vedeli, da so sedeli na obtožni klopi socialisti, ki so bili pripravljani dati svoje življenje za osvoboditve delovnega ljudstva, kakor so bili pripravljani na to v dobi najhujšega carizma.

Vpričo splošnega protesta se boljševiki ne upajo izvršiti obsodbe, ki so jo že naprej narekovali. Zatajili bi samega sebe, če bi odstopili od svojega krvavega načrta. Niso obtožencev obtožili samo na smrt, mučilo jih še z neprestano pretnjo izvršitve te obsodbe. Vsak dan, vsako uro se lahko zgodi, da padejo obdolženci zadeti od krogel sovjetskih agentov.

Pogumno in odločno so izjavili obtoženci sodišču, da so se bojevali proti sovjetski vladi

sporazumno s svojo stranko in da se bodo tudi v bodoče bojevali. Sovjetska vlada pa veže njihovo usodo na stališče, ki ga bo zavzemala njihova stranka. Če bo socialno revolucionarna stranka nadaljevala boj proti boljševiški diktaturi, potem da vlada njene obsojene sodruge takoj ustreliti.

Temu barbarstvu se še pridružuje obrekovanje. Sovjetska vlada zahteva, da nehajo socialni revolucionarji s svojimi »terorističnimi napadi« proti boljševikom ter s svojim »vohunstvom.« Tega ni socialno revolucionarna stranka storila nikdar; to je tudi dokazala moskovska razprava.

Jedro moskovske krvave sodbe je to, da se sovjetska vlada v boju proti svojim političnim nasprotnikom poslužuje talcev, kar je bilo v navadi samo pri divjih narodih. Zadržuje obtožence, da jih umori ob prvi priliki, ki se ji nudi v boju zoper njene politične nasprotnike.

Delavstvo zapadne Evrope ne sme dovoliti, da se uporabljajo takšne bojne metode, katere nas dovedejo v barbarstvo, ki smo ga že davno premagali. Odločno naj protestira proti tej sramotni moskovski obsodbi. Splošni protest proti krvavi obsodbi moskovskega sodišča in proti uporabi talcev naj dopolnjuje proteste zadnjih tednov, ki so bili živ izraz ogorčenja in pravičnega čuta delovnega ljudstva celega sveta.

Delavci! Povzdignite tudi sedaj svoj glas! Rešite življenje obsojenih moskovskih sodrugov, ki jih vsako uro, vsako minuto ogrožava smrt!

Iz stranke.

Vse krajevne organizacije SSJ in KDZ ljubljanske okolice, ki želijo poročevalca na diskusije, članske sestanke, predavanja itd., naj pišejo okrožnemu tajništvu SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168. Govornika je treba zahtevati najmanj 8 dni prej.

Šoštanj. Vsled želje tuk. obč., da bi se uprizorilo ponovno Ganglovo dramo »Sin«, je tukajšnja podružnica »Svobode« povabila Trboveljčane, ki gostujejo dne 2. in 3. septembra v Šoštanju. 2. septembra se vrši v hotelu »Jugoslavija« igra »Sin«, 3. septembra pa »Mati«. Z ozirom na dober utis, katerega je imelo občinstvo pri zadnjem gostovanju, vabimo vso javnost na obilen poset. Cene so vstopnicam običajne. — Prireditveni odbor »Svobode« v Šoštanju.

Kolesarska dirka za prvenstvo Maribora. V nedeljo, 20. t. m. se je vršila med slovenskim kolesarskim društvom »Perun« ter »Delavskim kolesarskim društvom« na 50 km dolgi progi Vuzenica - Maribor kolesarska dirka za prvenstvo Maribora. Prvenstvo si je priboril član »Peruna« g. Franjo Kumerč, ključavničarski mojster, ki je prevozil določeno progo v 1 uri 43 minut in 45 sekund. Drugo mesto in s tem tudi drugo nagrado je dobil g. Ivan Vesenjčak, mizar, član »Delavskega kolesarskega društva«, ki je došel na cilj v 1 uri 44 minutah. Tretje mesto in tretje darilo je dosegel v 1 uri 50 minutah in 45 sekundah g. Ernst Pahor, trgovec, član »Peruna«. Mlademu slovenskemu kolesarskemu društvu »Perun« moramo le častitati na tako lepem in častnem uspehu.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 82 Din. 1 lira 3.90 Din. 100 avstrijskih kron pa 10 par. V Curihu celja 100 naših kron 1.47 švicarskih frankov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Pokusiti je treba vse vrste testenin

„PEKATETE“

Enemu prijajo te, drugemu druge, vse pa so nedosegljive v kakovosti.

**Najzanimivejše
Ljubljanskega velesejma**
bode brez dvoma

oddelek št. F 123-124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše,
najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna tvrdka

! Singer-šivalni stroji !
Bourne & Co.

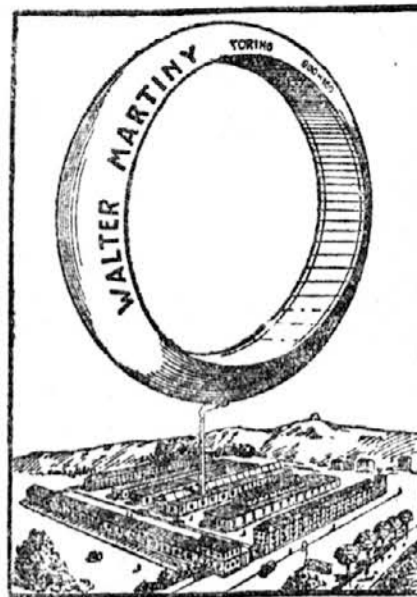
v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo
gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornice marveč velja danes
prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesel več koristi in zabave kot
vse senzacionalne kino-predstave!

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana,
Dunajska cesta 20,
tel. št. 470.

Maribor,
Jurčičeva ulica 9,
tel. št. 133.

Beograd,
Knez Mihajlova
ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
čev v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

RAZNO PERILO

za dame, gospode in deca priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mesni trg št. 10.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepleskano hišo, po-
hištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

**Tesarski polir
in več tesarjev**

sprejmejo se takoj v stalno
službo ali akord. Gradbeno pod-
jetje **Ing. Dukič in drug,**
Bohoričeva ulica 20.

Čitajte naš tisk!

Dnevnik „NAPREJ“ stane
mesečno	Din 10—
Tednik „LJUŠKI GLAS“
stane mesečno	2-40
Mesečnik „NASI ZAPISKI“
stane letno	25—
Oskar Wilde: „PRAVLJICE“,
elegantly vezane	12-50
Karol Marks in Friderik
Engels: „KOMUNISTIČNI
MANIFEST“	1—
Bauer - Uratnik: „POT K SO-
CIALIZMU“	1—
SOCIALIZEM IN VERA“
broširana	7—
lepo in trdno vezana	9—
F. Engels - Žagar: „RAZVOJ
SOCIALIZMA“ od utopije
do znanosti, stane	5—
Naroča se v Ljubljani, pošt.
predal št. 168.	
Osebna naročila v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6/I.
(Učiteljska tiskarna.)	
„VOLKSSTIMME“ izhaja 2 krat
tedensko, stane mesečno	2-50
Naroča se v Mariboru
Ruška cesta 5.	
„DELAVEC“ glasilo Strokov.
kom. za Slovenijo, Ljubljana.	
Družinski list „KRES“ izhaja
mesečno in stane letno	40—
Naroča se v Ljubljani,
Židovska ulica 1.	

Razširjajte naše časopise in
knjige! — V izobrazbi in za-
vednosti je naša moč!

Slavenska banka d. d.

preje „Jugoslovanska Union - banka“

podružnica v Ljubljani, Zagreb, Beograd,
Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona,
Kranj, Maribor, Monšotor (Baranja), Murska Sobota, Osijek,
Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja
Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos-Ayres (Argentina).

Afilijacije:

Budapest: Balkan bank r. t.

Split: Jugoslavenska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerva
ca. K 200,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.